

Datum
2025-11-27
ESV dnr
2025-02420-3
Handläggare
Caroline Zakrisson

Ert datum
2025-10-06
Er beteckning
KN2025/01854

Klimat- och näringslivsdepartementet

Ny kärnkraft i Sverige – ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall (SOU 2025:104)

ESV yttrar sig som expertmyndighet för ekonomisk styrning i staten, och yttrar sig över förslag som påverkar förutsättningarna för ekonomisk styrning i staten eller förutsättningarna för sunda statsfinanser.

Ett statligt avfallsbolag för radioaktivt avfall

Utredningen föreslår att ett statligt bolag bildas för att utöva statens ansvar för kärnavfall och kärnämne som inte ska användas på nytt samt ansvara för det icke kärntekniska avfallet.

ESV avstyrker förslaget mot bakgrund av att utredningen inte tillräckligt motiverat varför bolagsformen föreslås istället för myndighetsformen. Enligt regeringens proposition 2009/10:175 Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt bör myndighetsformen vara huvudregel för statlig verksamhet. Även en statlig förvaltningsmyndighet kan ha som uppgift att utöva statens ansvar för avfallshantering.

En nationell avfallsorganisation

Utredningen bedömer att den nationella avfallsorganisationen bör vara ett aktiebolag. ESV instämmer i bedömningen.

Finansiering av den nationella avfallsorganisationen och av det statliga avfallsbolaget

Utredningen bedömer att den nationella avfallsorganisationen bör finansieras med anslagsmedel under en begränsad period till dess andra aktörer inträtt i organisationen och betalat inträdesbeloppet.

Utredningen skriver att om det uppstår en situation där det statliga avfallsbolaget utifrån statens sekundära ansvar behöver ta över ansvar för avfall kan detta under vissa omständigheter komma att finansieras från statens budget. Det framgår att även omhändertagande av det icke kärntekniska avfallet under vissa omständigheter kan behöva finansieras från statens budget. Av betänkandet framgår att förslaget blir neutralt för statens budget över tid.

ESV noterar att utredningen saknar bedömning av statens utgifter för att etablera den nationella avfallsorganisationen och det statliga avfallsbolaget. ESV noterar att utredningen saknar bedömning av riskerna för ökade utgifter för staten, exempelvis vilka konsekvenserna blir om ingen eller enbart mindre omfattande reaktorverksamhet startas samt vid konkurs eller återkallat tillstånd. ESV saknar även en bedömning av när i tid neutralitet på statens budget bedöms uppnås.

I detta ärende har generaldirektör Clas Olsson beslutat. Utredare Caroline Zakrisson har varit föredragande. I beredningen har också utredare Emma Cars deltagit.

Datum: 2025-11-27

.....
Beslutande
Clas Olsson

.....
Föredragande
Caroline Zakrisson

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.